

İBRAHİM TERZİOĞLU VE KERVANCI**Nurbakhyt JARBOLD*****Özet**

İbrahim Terzioğlu, Türk kültür tarihi, Türk dünyası, şehircilik ve mimari alanlarında yaptığı çalışmalarıyla tanınan bir araştırmacı olmasının yanı sıra, *Yürek Nefesi*, *Mavi Yıldız*, *Bakırdan Tenler* ve *Bir Bulut Olsam* gibi şiir kitapları bulunan bir şairdir.

Bu makalede araştırmacı, şair ve yazar İbrahim Terzioğlu'nun son şiir kitabı olan *Kervancı* hakkında bilgilerin yanı sıra şairin hayatı ve diğer çalışmaları hakkında da bilgilere yer verilmiştir.

Anahtar Sözcükler: İbrahim Terzioğlu, *Kervancı*, Şair, Şehircilik.

İBRAHİM TERZIOĞLU AND KERVANCI**Abstract**

İbrahim Terzioğlu who has poetry books which are named *Yürek Nefesi*, *Mavi Yıldız*, *Bakırdan Tenler* and *Bir Bulut Olsam*. Terzioğlu is not only identified with poet, he also known as researcher who worked history of Turkish culture, the Turkish world, city planning and architectural branches.

Researcher, poet, author İbrahim Terzioğlu's life, work and his last poetry book which is named *Kervancı* cover issue of this article. Different informations are given about the book *Kervancı*.

Keywords: İbrahim Terzioğlu, *Kervancı*, Poet, City planning.

İbrahim Terzioğlu'nun Öz Geçmişi

İbrahim Terzioğlu'nun öz geçmişi ile ilgili olarak şairin kitaplarında, Alyılmaz (2010) ve Biçer'in (2011) çalışmalarında önemli bilgiler bulunmaktadır:

Nurullah-Mavuş çiftinin en küçük çocuğu olarak 1964 yılında Erzurum'da dünyaya gelen şair, ilk ve orta öğrenimini Ankara'da; 1982 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde başladığı yükseköğrenimini ise 1986 yılında Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimleri Fakültesi'nde tamamlar.

Şair Terzioğlu, yükseköğreniminin ardından Türkiye'de değişik vakıf eserlerinin restorasyonunda uygulayıcı olarak çalıştıktan sonra tarihî ve mimari eserlerin, kültürel varlıkların restorasyonlarıyla ilgili bilgi ve becerilerini geliştirmek amacıyla Moskova ve Roma'da araştırma ve incelemeler yapar.

* Doktora Öğrencisi; Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, njarbold@gmail.com

İbrahim Terzioğlu, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından bağımsız Türk Cumhuriyetlerine yönelik yardımların da koordinatörlük görevini üstlenir. Müteakip yıllarda Türk dünyasının farklı bölgelerine giderek etnolojik ve antropolojik araştırmalar gerçekleştirir. Türk dünyasında yapmış olduğu araştırmaların bir sonucu olarak Özbekistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Kazakistan konulu bir fotoğraf sergisi açar. On beş yıl Keçiören Belediyesi'nde başkan yardımcısı olarak görev yapar (Alyılmaz, 2010: 751; Biçer, 2011: 858; Terzioğlu, 2012: 5).

Alyılmaz (2010: 751), İbrahim Terzioğlu ve “Keçiören Şehrengizi” adlı makalesinde Terzioğlu'nun hayatı ile ilgili olarak ayrıca şu değerlendirmelerde bulunur:

Belediye Başkan yardımcısı olduğu yıllarda (15 yıl) Keçiören'in hem modern hem de tarihî bir kent hüviyeti taşımasında önemli katkılarda bulunur. Belediye tarafından inşa edilen her mimarî yapıda (başta Estergon Kalesi ve Estergon Türk Kültür Merkezi olmak üzere); parkta, bahçede, anıtta, heykelde, sanat eserinde, düzenlenen bilimsel toplantıda Terzioğlu'nun meslekî ve sanatsal birikiminin, alın terinin, göz nurunun olduğu bir gerçektir.

Gecekonduyla kaplı arazi kamulaştırılarak üzerine inşa edilen; farklı mimarî yapısı, ticaret alanları, müzesi, kafeteryası, restoranı, çevre düzenlemesiyle Keçiören'e ayrı bir değer katan ve sanatçıların, yazarların, şairlerin, milletvekillerinin, bakanların, devlet başkanlarının adeta buluşma / görüşme mekânı hâline gelen Estergon Türk Kültür Merkezi'nin yapımı sırasında Terzioğlu'nun İstanbul - Edirne - Semerkant - Kastamonu - Konya - Sivas - Kütahya - Bursa - Ankara arasında (sağlığını da hiçe sayarak) nasıl özveri ile çalıştığını yakın dostları her vesileyle dile getirmektedirler

İbrahim Terzioğlu'nun Keçiören Belediyesi'ndeki görevi 2009 yılında Keçiören Belediyesi'ndeki yönetim değişikliği ile sona erer.

“2009 yılından itibaren Elmadağ Belediyesi'nde “uzman” olarak görev yapan Terzioğlu, arta kalan zamanını “Türk Dünyası Mimarlık ve Şehircilik Kurultayları”nın düzenlenmesi, modern şehircilik ve geleceğin mimari yapılarının inşası, kültür ve sanat eserleriyle ilgili bilimsel kitaplara editörlük için sarf etmektedir” (Alyılmaz, 2010: 752).

Terzioğlu'na Türk Dünyası'na yönelik çalışmalarından dolayı 18 Nisan 2012 tarihinde Tiflis Devlet Üniversitesinde Valeh Hacılar Uluslararası Bilimsel ve Kültürel Araştırmaları Vakfı tarafından “Türk Dünyası Hizmet Ödülü” takdim edilmiştir.

Fotoğraf 1: Terzioğlu, Türk Dünyası Hizmet Ödülü 'nü aldıktan sonra konuşma yaparken

(Fotoğraf: Sıddık Bakır)

İbrahim Terzioğlu yukarıda zikredilen yoğunluğun içinde yazmayı da ihmal etmez. Terzioğlu, şiirlerini *Kervancı*'dan önce *Yürek Nefesi* (Ocak Yayınları, Ankara, 1998), *Mavi Yıldız* (Nil Yayınları, İzmir, 2001), *Bakırdan Tenler* (Alper Yayınevi, Ankara, 2006), *Bir Bulut Olsam* (Ark Yayınları, Ankara, 2009) adlı şiir kitaplarında toplar. Şiir dışında, *Keçiören Şehrengizi* (2010), *Elmadağ Şehrengizi* gibi eserlere de imza atan Terzioğlu, *Osmanlı Padişahları Albümü* (2009), *Bursa Şehrengizi*, *Astana Şehrengizi*, *Kars Şehrengizi*... adlı kitapların da yazarları ve editörleri arasında yer alır.

Çok yönlü bir insan olan Terzioğlu “Türk Dünyası Mimarlık ve Şehircilik Kurultayları” gibi bilimsel çalışmaların düzenlenmesinde de aktif rol oynamaktadır. Bu tarz toplantıların sadece düzenleyicileri arasında yer almaz Terzioğlu. Aynı zamanda bu kurultaylara akademik çalışmalarıyla da katkı sağlamaktadır. Türkiye Yazarlar Birliği, Avrasya Yazarlar Birliği, Türkiye Mühendisler ve Mimarlar Birliğinin Dış İlişkiler Koordinatörü ve Türk Dünyası Mimarlık ve Şehircilik Kurultayları Yürütme Kurultayı üyesi olan İbrahim Terzioğlu, evli ve üç çocuk babasıdır.

İbrahim Terzioğlu’nun Şiirleri ve *Kervancı Şiir Kitabı*

Erzurum’un millî ve manevi atmosferinde yetişen İbrahim Terzioğlu, şiir yazmaya erken yaşta başlar. Serbest tarzda yazdığı ilk şiirleri genel olarak sevgi, aşk, gurbet, hasret ve doğa konularını içerir. Sonraki dönemlerde yazmış olduğu şiirleri ise şehir, insan, mekân, vatan, vatan sevgisi, millî - dinî değerler ve Türk dünyası üzerinedir.

İbrahim Terzioğlu’nun şiirlerinin büyük bölümü Azerbaycan Türkçesine ve Kırgız Türkçesine çevrilip bestelenir (Alyılmaz, 2010: 751-752).

Yahya Ahengin İbrahim Terzioğlu hakkında şu ifadeleri kullanır:

Şiir alanında eserler vermeyi sürdüren İbrahim Terzioğlu, düzyazı alanında eserler vermeyi ihmal etmiyor. Dolayısıyla edebiyata bütünlük penceresinden bakma yolunda yürüyor. Terzioğlu’nun Keçiören Şehrengizi, Elmadağ Şehrengizi gibi araştırma inceleme eserlerini ilgiyle okumuşumdur. Şehirler tarihleriyle, iz bırakmış şahsiyetleri ile okuyanın gözünde canlı bir varlık gibi beliriyorsa, dilin gücüdür. İbrahim Terzioğlu’nun bu tür eserlerinde de böyle bir başarıyı görmek mümkündür.

Şiirlerine gelince, O’nun şiirlerinde konu çeşitliliği zengindir. Tarihten, şehirlerden ve mekânlardan izlenimlerin dikkat çektiği görülür. Diğer bir deyişle şiirin bir kültür temeline yaslandığının örnekleri ile karşılaşırız (Terzioğlu, 2012: 7).

Terzioğlu’nun *Kervancı* isimli kitabındaki son derece yalın bir dille kaleme aldığı şiirleri her seviyeden okuyucuya hitap eder niteliktedir. Kitap, ön ve arka kapağına yerleştirilmiş kervan kafilesi tasviri ile görsel olarak da dikkat çekicidir.

Fotoğraf 2: Kervancı adlı şiir kitabının ön ve arka kapağına dair görüntü.

Kervancı adlı şiir kitabının içinde yer alan bazı şiirler ve konuları şöyledir:

“Adım Adım Ankara”da (s. 11) Ankara’nın semtlerini, bölgelerini tanıtmaktadır. “Ağla”da (s. 16) Efendimiz’e olan sevgisini, “Akşamlar”da (s. 19) gençliğine olan özlemini dile getirmiştir. “Anadolu”da (s. 25) Anadolu’ya olan özlemini ifade ederken “Anama” şiirinde (s. 27) anasına olan hasretini ve sevgisini anlatır. “Atlarla”da (s. 35) ve “Bizim Destanımız”da (s. 59) Asya’dan Avrupa’ya Türk tarihini özetlerken “Benim Hikâyem”de (s. 45) kendisini anlatır. “Bu Yaylalar”da (s. 67) Anadolu coğrafyasının güzelliğini, “Çeçen Kızı”nda (s. 75) gördüğü Çeçen kızını, “Güneşin Doğduğu Yer”de (s. 117) Tanrı Dağları’na ve Isık Göl’e olan özlemini anlatan şair, “Eşime” (s. 93) şiiriyle eşine duyduğu muhabbeti dile getirir.

Terzioğlu, “Hey! Azerbaycan”da (s. 124) Azerbaycan’ın Karabağsız olamayacağını, “Kafkaslar”da (s. 131) Kafkaslar’ı ve bu coğrafyada yaşayan halkları, “Köy Öğretmenleri”nde (s. 147) köy öğretmenlerinin çektikleri çileleri, “Toprağım”da (s. 198) sahip olduğu her şeyin bu toprakta olduğunu, “Valeh Müellim”de (s. 204) ise Gürcistan Türklerinden şair, yazar ve akademisyen Ord. Prof. Dr. Valeh Hacılar’ın vefatından dolayı yaşadığı üzüntüyü dile getirmiştir.

Terzioğlu'nun son şiir kitabına adını da veren Kervancı başlıklı şiiri onun millî ve manevi değerler karşısındaki hassasiyetini, Türk dünyasına olan ilgisini, köklü Türk kültürünü ve bunlarla ilgili sözcükleri kullanma başarısını ve becerisini yansıtmaya bakımından önemlidir:

Kervancı

Gözlerim yolda kaldı
 Çıkıp gel be kervancı
 Ömür kısa yol uzun
 Bekliyorum kervancı
 Hangi yollardan geçtin
 Hangi tenleri seçtin
 Sitarenin peşinde
 Yol alıyor kervancı
 Dağlar ovalar geçtin
 Soğuk sulardan geçtin
 Çölde serabı seçtin
 Çıkıp gel be kervancı
 Saraylar hanlar gördüm
 Yol almaktı umudum
 Beni burada unuttun
 Çıkıp gel be kervancı
 İnci mercan istemem
 Yakut, zümrüt, bal demem
 Sensiz ömür dilemem
 Çıkıp gel be kervancı
 Sarardı umutlarım
 Geçtiğin çöller gibi
 Ellerim bomboş şimdi
 Tuttuğun yeller gibi
 İpek yolundan geçen
 Kervancılara sordum
 Hanlar, kervansaraylar
 Bir hangâhta da yoktum
 Kervancının kervanı
 Gelecekmiş beklerim

*Ben kervanı değil de
Kervancıyı beklerim
Gönlüm sende kervancı
Ömrüm sende kervancı
Yol uzun hasret acı
Çıkıp gel be kervancı*

*Fotoğraf 3: İbrahim Terzioğlu'nun, Tiflis'teki Botanik Park'ta
Murat Yakar tarafından çekilmiş bir görüntüsü*

“Benim Hikâyem” adlı şiiri şairin yaşamını ve bulunduğu ruh hâlini en iyi şekilde yansıtan şiirdir. Şair şiirinde şehir kalabalığının insanı yuttuğunu, sadece kendi sessizliğinin içinde kaldığını, yalnızlığını, şehirden yorulduğunu ve doğduğu köyü özlediğini dile getirmiştir:

Benim Hikâyem

*Bu benim hikâyem,
Bir damla suyla yola koyulan
Düşe, kalka
Acı ve tasayla yoğrulan.
Bu bendim,
Bir dağ köyünden kopup,
Ufak ufak
Şehir kalabalığında kaybolan.
Bendim,
Kendi sessizliğimin,
Yalnızlığımın içinde büyüyen.
Bendim,
Koptuğum kayaları,
Hacerü'l-Esved sanan.
Bendim,
Hasreti buram buram yaşayan.
Bendim,
Her gölgeyi anam sanan.
Bu hikâye
Evet bu hikâye,
Benim hikâyem.
Yüreği ateşte yanan
Bir rüzgâr daha esti.
Söndürmedi büyüttü o ateşi.
Kalaycının acımasız körüğü gibi,
Üfledi bir volkan etti.
Savurdu her tarafa
Her tarafı kül etti.
Geçer sandığım
Yalnızlığım geçmedi.*

Mecnun misali
Leylalar kavuştu
Leylalara kanmadı.
Düştü yollara
Bitmeyen azim ve inatla
Sırtında bir çift gümüş kanatla.
Bu hikâye
Benim değil, bizim hikâyemiz.
Yalnızlığın içinde değil;
Kalabalıklar içinde yalnız kalanların,
Yalnızlık acısıyla,
Buram buram yananların hikâyesi.

Dr. İbrahim TERZİOĞLU'nu ve “*Kervancı*”yı yayımlayan Elik Yayınları'nı kutlar; başarılı çalışmalarının devamını dilerim.

Kaynaklar

- ALYILMAZ, S. (2010). İbrahim Terzioğlu ve “Keçiören Şehrengizi”. *Turkish Studies*, 5(3), 750-762.
- BİÇER, N. (2011). Elmadağ Şehrengizi. *Turkish Studies*, 6(1), 836-840.
- TERZİOĞLU, İ. (2012). *Kervancı*. Ankara: Elik Yayınları.